

Zničená Adéla? Ne, zachráněná

Restaurátoři prý zničili film **Adéla ještě nevečeřela** - to se aspoň zdá Asociaci kameramanů. Ale při takovém procesu, jako je restaurace filmových děl, by skandální prohlášení neměla mít místo.

TEREZA BRDEČKOVÁ

O sobně jsem velkou část filmu viděla a odešla jsem s jistotou, že Jiří Brdečka by ho v této podobě ocenil, a doufám, že i Oldřich Lipský, protože Adéla bude divákům bližší. Pokud jde o kameramana Kučeru, tím si jistá nejsem - znali jsme ho všichni jako perfekcionista, který byl málokdy spokojen, a finesy jeho práce dokázali ocenit zase jen obrazoví odborníci.

Své přesvědčení, že *Adéla* je v pořádku, ač *nevečeřela*, opírám o dvě věci: jednak o svou paměť a o vědomí, jak je ošidná. *Adéla* v sedmdesátých letech působila velice živě a barevně, hlavně v kontrastu k tehdejší šedé realitě. Ta dnešní rekonstrukce je v porovnání s dnešní realitou stejně zářivá jako tehdejší, což je mi sice podezřelé, ale každý u filmu ví, že měkkost a pastelové tóny pětaticetmilimetrové kopie se liší svou jemností i od rafinované digitální rekonstrukce. Dále se opírám o vlastní zkušenost: na festivalu v Cannes sleduji ty nejdražší restaurace klasických filmových

děl. Někdy jsou krásnější než fata morgána - mluvím třeba o Felliniho *Osm a půl*. Zároveň si ale uvědomuji, že při nesrovnatelně nižší technické kvalitě promítání v šedesátých letech mělo jen minimum diváků možnost posoudit původní obrazový záměr. Prostě, do procesu vstupuje kromě technických dat mnoho faktorů, od subjektivních vzpomínek až po kvalitu promítání či momentální zrakovou dispozici.

POLEMIKA

Kameramani mi jistě řeknou, že tomu nerozumím. To je pravda. Netuším, zda ve filmu byla původně ostřejší kresba či jiné tóny. Víím zato, že tato restaurovaná *Adéla* je za dané tristní situace lepší než žádná a že společně s ní se mělo letos udělat ještě aspoň dvacet filmů, pokud proces restaurace filmového dědictví má mít smysl - ale neudělalo, protože nejsou peníze.

Bylo by dobře, kdyby si lidé udělali názor na digitalizaci filmů v širších souvislostech: digitalizujeme a restaurujeme totiž pozdě a strašně málo. Nedostatek financí nutí Národní filmový archiv restaurovat primárně dobře prodejně filmy, jako je *Adéla*, zatímco spoustu méně komerčně lákavých, ale umělecky cennějších filmů (promiň, otče, ale znala jsem tvé realistické názory) si prostě zatím restaurovat dovolit nemůže.

S Trnkou to jde strašně pomalu a za prudkých hádek, z *Vláčila* máme jen *Markétu Lazarovou*,

z Chytilové a Jana Němce nic, z Menzela málo a ještě prý špatně - a tak bychom mohli pokračovat. Vinou nešťastné privatizace Krátkého filmu se propadá do zkázy základ české animace a Karel Zeman žije jen díky neúnavné práci skupiny nadšenců. Prostě, české filmové dědictví a jeho údržba je v katastrofálním stavu. Za těchto okolností je velmi nefér házet vidle do projektu NFA, který se toto snaží, byť pomalu a s potížemi růstu, trochu napravit.

Čeští kameramani v čele se skvělým odborníkem Markem Jíchou si jsou jisti, že Národní filmový archiv restauruje špatně. NFA stejně přesvědčivě vysvětluje, proč restauruje právě tak, jak činí. Co s tím? Jde o složité technické problémy, které nemá smysl řešit přes média. Veřejnost, ani ta odborná, prostě není dost na výši, aby nahlédla, kdo má pravdu. Asi to nenastane, ale navrhl bych, aby se kameramani přestali hádat s NFA a aby se všichni pokusili sehnat mnohem více peněz na restauraci české klasiky a snažili se v zájmu nás všech dohodnout. S tím, že poslední slovo má ale mít vždycky stát, tedy Národní filmový archiv, protože proto ho máme a protože tyto filmy vznikly v rámci státní kinematografie.

Jako divákům nám jde v každém případě nejprve o to, aby ty filmy vůbec byly k vidění, protože na spory nejsme zvědaví.

Autorka je filmová publicistka, dcera scenáristy filmu *Adéla ještě nevečeřela* Jiřího Brdečky